

Consiliul Fiscal: Constructia bugetara pentru anul 2026, compatibila cu un deficit cash de 6,25% din PIB

Consiliul Fiscal (CF) apreciaza constructia bugetara pentru anul 2026 compatibila cu un deficit cash situat în preajma valorii de 6,25% din PIB, însa aceasta evaluare nu are în vedere posibilele efecte severe ale razboiului din Orientul Mijlociu si nici eventuale masuri corelate cu acestea, conform opiniei privind privind Legea bugetului de stat pe anul 2026.

"Bugetul României pentru 2026 este adoptat cu întârziere considerabila. Aceasta situatie exprima nu numai dificultati în functionarea unei coaliții largi, dar si decizii complicate privind consolidarea bugetara într-un context social si economic tensionat. Cu puțin timp înainte de adoptarea în Guvern a bugetului pentru acest an, a început un razboi în Orientul Mijlociu, care, daca va fi de durata, va avea consecinte severe pentru economiile europene, inclusiv cea a României, pe filiera unui nou soc energetic; vor fi influentate cresterea economica si inflatia. Deficitul bugetar ar putea sa ramâna totusi în preajma celui programat, daca efectul inflatiei mai înalte (decât cea prognozata) asupra PIB-ului nominal va compensa o dinamica economica mai slaba. Lipsa unui program de asanare a finantelor publice a pus România într-o situatie extrema în prima parte a lui 2025, când se profila spectrul unei retrogradari a ratingului suveran", se arata în sinteza opiniei.

Potrivit sursei citate, cresterea de taxe si impozite, desi dureroasa pentru cetateni, a fost necesara. Numai o taiere de cheltuieli (cum s-a argumentat uneori în dezbaterile publice - fara însa a se veni cu o sustinere cifrica plauzibila) nu facea posibila atingerea tintei de deficit.

"Este temerar sa se vorbeasca despre "relansare economica" în 2026, an în care consolidarea fiscala (bugetara) este în desfasurare. Investitiile publice pot sustine productia si cererea agregata si în 2026, dar nu pot anula impulsul fiscal negativ reclamat de consolidarea fiscala. Se poate vorbi însa despre masuri de politica economica în sprijinul cetatenilor vulnerabili si anumitor firme. Problema deficitului bugetar a fost cauzata nu de investitii, ci de stimularea excesiva a consumului si neglijarea necesitatii de a avea venituri fiscale superioare, potrivite cu nevoile unui stat membru al UE", se mentioneaza în document.

Conform CF, reformele din sectorul public sunt importante pentru eficienta acestuia si pot ajuta diminuarea deficitului bugetar; sunt importante aceste reforme si din considerente de echitate economica si sociala. Aceste reforme consuma însa timp, fiindca intervin elemente institutionale si de comportament social, grupuri de interese cu putere în societate.

"Consolidarea bugetara este necesara pentru a tine sub control datoria publica, care a depasit 60% din PIB. Daca se va reduce gap-ul la TVA si la impozitul pe profit în mod substantial si împreuna cu alte masuri (ex: controlul cheltuielilor bugetare în relatie cu dinamica PIB-ului nominal), deficitul ar putea sa scada sub 4% din PIB în câtiva ani. Pentru o consolidare bugetara durabila si crearea de spatiu fiscal, trebuie sa fie mult mai eficienta colectarea taxelor si impozitelor (ANAF are un rol esential în acest domeniu), sa opereze un regim de insolventa eficace (sunt necesare modificari legislative), sa dispara sentimentul de impunitate pe care multi dintre cei care fraudeaza bugetul public îl au. Și justitia trebuie sa lucreze mai mult în acest sens. Cresterea veniturilor fiscale printr-o colectare mult mai buna (reducerea gap-ului la TVA si la alte impozite) este un "razboi" intern pe care România trebuie sa îl câstige; aici se va testa si vointa politica, capacitatea de a învinge grupuri de interese potrivnice. Suna poate naiv, dar miza este uriasa; nivelul jos al veniturilor fiscale/bugetare este o chestiune de securitate nationala, date fiind presiunile mari pe bugetul public. Trebuie sa avem în vedere relatia între rata de crestere a PIB nominal (rata reala plus deflator) si costul împrumuturilor (rostogolirii datoriei publice). În conditii favorabile, relatia amintita poate ajuta consolidarea fiscala, dar exista si reversul medaliei. Riscuri pentru

consolidarea bugetara aduce si anul electoral 2028. Relatia amintita mai sus poate fi perturbata de socuri externe", se mentioneaza în opinia CF.

Institutia subliniaza faptul ca o provocare pentru consolidarea fiscala este necesitatea de a creste cheltuielile de aparare. Consolidarea fiscala este absolut necesara pentru a ameliora ratingul suveran al României. CF precizeaza ca daca am ramâne blocati cu deficitul la circa 6% din PIB în anii ce vin, este improbabil ca notarea de acum a ratingului sa se amelioreze; se poate chiar deteriora, daca nu se va stabili datoria publica.

"Aderarea la Zona Euro nu poate avea loc atât timp cât nu avem deficite bugetare mici (sub 3% din PIB) si inflatie joasa în mod sustenabil. Gradul de incertitudine tot mai ridicat în sistemul international, erodarea regulilor si arbitrarul în politicile unor tari, revenirea la sfere de influente si o noua cursa a înarmarilor, razboaiele, multa dezordine, toate acestea pun presiune crescând pe bugetele nationale si creeaza provocari majore pentru politici publice si private. Se constata o tendinta de mutare (ce trebuie confirmata de datele subsecvente) a centrului de greutate al cresterii economice dinspre consum catre investitii si export net, pe fondul realizarii unor investitii substantiale în sectorul public. Totusi, eficienta investitiilor publice (din toate sursele de finantare) realizate este redusa, cresterea economica, chiar în conditiile unor investitii foarte însemnate cantitativ (cca. 6,7% si 7,2% din PIB în 2024 si 2025), nedepasind 1 punct procentual. Prognoza macroeconomica ce este utilizata pentru proiectul de buget si de Strategie fiscal-bugetara este realista, fiind însa de remarcat necesitatea unui plus de prudenta în privinta traiectoriei dobânzilor efective ale titlurilor de stat - ce determina parcursul prognozat al cheltuielilor cu dobânzile; un alt element care necesita o abordare mai prudenta este dinamica anvelopei salariale la orizontul SFB", se arata în document.

CF precizeaza ca realismul proiectiei poate fi erodat de materializarea riscului indus de tensiuni geopolitice prin conflictul început la finalul lunii februarie a.c. în Orientul Mijlociu. Totusi, este prea devreme sa fie posibila cuantificarea magnitudinii si persistentei socurilor, strict necesare înglobarii lor în scenariul de baza fiscal si macroeconomic.

Valorile ridicate ale deficitului extern (de cont curent al balantei de plati sau al celui comercial), în contextul unei structuri a finantarii defavorabile, constituie o vulnerabilitate majora a economiei românești, accentuând riscul unui sudden-stop (întrerupere brusca a finantarii) - si constituind, astfel, un motiv în sine al necesitatii ajustarii fiscale, care ar genera si reducerea nevoii de finantare, precum si stabilizarea traiectoriei de datorie publica.

Riscurile interne si externe numeroase si semnificative (din punct de vedere al efectelor potentiale/posibile), coroborate cu pozitia vulnerabila a economiei românești din perspectiva deficitelor gemene atipic de mari (chiar pentru economii emergente - care au o dezvoltare marcata de dezechilibre) si a datoriei publice de peste 60% din PIB (foarte mult pentru o tara având caracteristicile economice ale României), accentueaza ideea stringentei/necesitatii ajustarii fiscale, proces sine qua non pentru aplanarea/atenuarea acestor vulnerabilitati.

"Constructia bugetara pentru anul 2026 are în vedere un deficit bugetar cash de 6,25% din PIB, reprezentând o diminuare cu 1,4 pp din PIB fata de nivelul înregistrat în anul 2025. Aceasta diminuare are loc în planificarea bugetara prin majorarea veniturilor totale cu 1,3 pp din PIB, în timp ce pentru cheltuielile totale este planificata o diminuare marginala cu 0,1 pp din PIB. Eliminând impactul agregatelor de fonduri europene, celelalte categorii de venituri sunt planificate sa se majoreze cu 0,46 pp din PIB, iar restul categoriilor de cheltuieli se diminueaza cu 1,44 pp din PIB. Astfel, corectia bugetara din anul 2026 este planificata a se realiza preponderent pe partea de cheltuieli. Analiza prognozei MF cu privire la veniturile bugetare din anul 2026, având în vedere proiectia CNSP privind evolutiile macroeconomice si masurile de politica fiscala adoptate, inclusiv efectele macroeconomice contractioniste ale masurilor de consolidare, pare sa indice o valoare realizabila, dar învaluata de incertitudini si riscuri, a tinteii agregate de venituri", se spune în opinia institutiei.

CF considera ca exista premise pentru încadrarea în plafoanele stabilite pentru cheltuielile bugetului general

consolidat, însa bugetul este construit în ipoteza unui control strict al acestora, experienta anilor anteriori demonstrând cât de dificil este un asemenea demers. În functie de evolutiile din mediul economic national si international, exista riscuri privind încadrarea în nivelurile proiectate, mai ales la nivelul cheltuielilor cu dobânzile, cu bunuri si servicii si cu asistenta sociala.

De asemenea, institutia atrage atentia ca exista incertitudini privind realizarea deplina a proiectelor din PNRR. Incapacitatea de a absorbi integral aceste sume nu doar ca ar priva economia de un motor de crestere, dar poate conduce la o crestere neprevazuta a deficitului bugetar, punând în pericol traiectoria de consolidare fiscala.

"Pe baza unei abordari prudente a prognozarilor veniturilor si cheltuielilor, CF apreciaza constructia bugetara pentru anul 2026 compatibila cu un deficit cash situat în preajma valorii de 6,25% din PIB. Aceasta evaluare a CF nu are în vedere atât posibile efecte severe ale razboiului din Orientul Mijlociu, cât si eventuale masuri corelate cu acestea. Plauzibilitatea proiectiei veniturilor si cheltuielilor bugetare este strâns legata de evolutia cadrului macroeconomic, amplificarea tensiunilor globale ridicând riscuri suplimentare. O prelungire a conflictului din Orientul Mijlociu ar putea determina un impact negativ asupra cresterii economice si bazelor de impozitare, precum si o crestere a aversiunii la risc pe pietele financiare internationale. Analiza cadrului fiscal-bugetar pentru perioada 2027-2029 arata ca, fata de anul 2026, reducerea deficitului bugetar pe termen mediu este planificata sa se realizeze preponderent pe latura cheltuielilor bugetare, veniturile fiscale fiind proiectate sa se majoreze cu doar 0,5 pp din PIB, iar contributiile de asigurari sociale sa se diminueze cu 0,1 pp din PIB", conform sursei citate.

În ceea ce priveste ajustarea la nivelul cheltuielilor, CF a semnalat riscuri privind traiectoriile prognozate pentru cheltuielile de personal, cu asistenta sociala, cu dobânzile, precum si privind necesitatea de a reflecta cheltuielile militare în crestere care este posibil sa nu permita o ajustare importanta la nivelul cheltuielilor de investitii.

În absenta unei sustineri a procesului de consolidare si pe latura veniturilor, ajustarea deficitului bugetar pe termen mediu, bazata preponderent pe reducerea cheltuielilor, ridica semne de întrebare. În aceste conditii, balanta riscurilor pare orientata catre posibilitatea înregistrarii unor deficite mai mari decât cele estimate în cadrul fiscal-bugetar pentru perioada 2027-2029. O ameliorare considerabila a colectarii veniturilor fiscale ar ajuta mult atingerea tintelor de deficit bugetar în anii ce vin.

Potrivit opiniei CF, cresterea veniturilor bugetare este obligatorie pentru a asigura respectarea traiectoriei de consolidare si iesirea din procedura de deficit excesiv pâna în anul 2030.

"Desi deficitul bugetar s-a diminuat în 2025 si este proiectat sa se ajusteze catre 6,25% din PIB în acest an, continuarea procesului de consolidare bugetara este obligatorie. În ipoteza în care corectia deficitului nu ar continua în anii urmatori (scenariul no-policy change), datoria publica ar evolua pe o panta ascendenta ridicata, ajungând la circa 80% din PIB pâna în 2034. O asemenea evolutie nu este sustenabila, iar pietele ar penaliza-o", sustine Consiliul Fiscal.

În schimb, în scenariul continuarii consolidarii bugetare si dupa anul 2026, conform traiectoriei cheltuielilor primare nete recomandate de CE, datoria publica ar atinge un maxim de 63% în perioada 2027-2028. Ulterior, din 2029, datoria ar avea o evolutie descendenta, coborând sub 60% din PIB în 2030. Exista un decalaj temporal între ajustarea deficitului si stabilizarea traiectoriei datoriei, potrivit CF.

Un risc structural cu impact direct asupra perioadei de consolidare este reprezentat de dinamica cheltuielilor cu asistenta sociala. Atenuarea acestui risc impune masuri structurale vizând cresterea participarii persoanelor apte de munca pe piata muncii, ajustarea graduala a vârstei de pensionare în asociere cu evolutia sperantei de viata si eliminarea exceptiilor de la vârsta standard de pensionare.

Analiza de stres a sustenabilitatii datoriei publice indica vulnerabilitatea ridicata a acesteia la socuri adverse,

întărind necesitatea continuării consolidării fiscale pentru asigurarea stabilității macroeconomice și importanța constituirii unui spațiu fiscal care să permită absorbția socurilor viitoare.

CF precizează că absorbția fondurilor europene, resursa financiară esențială pentru dezvoltarea sustenabilă a economiei și menținerea echilibrelor fiscal-bugetare și financiar-valutare, s-a confruntat cu dificultăți majore și întârzieri semnificative. În privința fondurilor europene aferente CFM 2021-2027, la finele lunii noiembrie 2025, rata de absorbție efectivă era de 15,2% (Programe Naționale), respectiv de 13,4% (total Programe Naționale și Regionale).

Nivelul scăzut al realizărilor pe o perioadă de aproape cinci ani în raport cu termenul de finalizare a tuturor jaloanelor și tintelor aferente PNRR, respectiv august 2026, face extrem de dificilă recuperarea întârzierilor în doar 6 luni, ceea ce implică riscul pierderii unor sume semnificative de bani europeni și nerealizarea unor importante reforme și proiecte de investiții, arată sursa citată.

"Fondurile europene vor reprezenta în continuare un element esențial pentru procesul investițional intern. Este vital să reușim consolidarea bugetară și să trecem către un model de creștere care să urmărească sectoare cu valoare adăugată mai mare, reducerea dezechilibrelor externe", menționează CF.

Importanța analizelor de cheltuieli publice este susținută de regula de ancorare a cheltuielilor primare nete din noul cadru de guvernanta.

Până la finele anului 2025, Guvernul României, prin Ministerul Finanțelor și câteva dintre ministerele de resort, a realizat analize ale cheltuielilor publice în următoarele domenii: educație, sănătate, mediu și transporturi (în lucru) și a aprobat, prin memorandum, Strategia analizei cheltuielilor publice pentru perioada 2024-2030.

Evaluarea ex-post a analizei cheltuielilor publice pentru educație, sănătate și mediu de către Consiliul Fiscal a evidențiat faptul că aceste analize au fost realizate într-un cadru procedural formalizat, prin implicarea unor grupuri de lucru interinstituționale, cu tendințe de aliniere cu bunele practici internaționale privind analizele de tip spending review.

Referitor la evaluarea ex-post a analizei cheltuielilor publice în domeniul transporturilor, CF a luat act de faptul că Raportul de analiză a cheltuielilor în domeniul transporturilor nu este disponibil în spațiul public.